

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

man ikke tale om een Mælkeordning, men om mange Mælkeordninger, idet der blev givet Kommunerne meget frie Hænder, saaledes at hver Kommune har kunnet lave sin Mælkeordning, efter som de lokale Behov stillede sig. Hvis vi tager København, kan der nævnes en Del Tal, der godtgør, i hvilken Grad den Mælkeordning, der blev truffet paa Grundlag af Mælkeloven, har løst de Opgaver, den skulde løse. Før Mælkeordningens Ikrafttræden den 1. December 1941 var den godkendte Detailpris for Sødsmælk i Flaske i Storkøbenhavn 51 Øre pr. l. uanset om den blev afhentet eller udbragt. Indkøbsprisen for Mælk af samme Fedtindhold som det solgte, nemlig 3,35 pCt., var 25,40 Øre pr. l. Man ser altsaa, at Forskellen mellem Producentpris og Forbrugerpris var 24,60 Øre eller omtrent 100 pCt. af Producentprisen. Ved Udgangen af 1947 var Detailprisen for Sødsmælk, afhentet i Butik, 44 Øre pr. l.; Indkøbsprisen for Mælk af samme Fedtindhold som det solgte, nu 3 pCt., var 29,96 Øre pr. l. Forskellen mellem Producentprisen og Forbrugerprisen var altsaa 14,04 Øre eller 50 pCt. af Producentprisen.

Man ser altsaa, at uanset de Vanskeligheder, der er ved at finde Tal frem, der kan fastholdes og sammenlignes, fordi Mælkeforsyningsforholdene er skiftet saa enormt i den Periode, hvori Ordningen har virket, er det uimodsigeligt, at man har opnaaet en Halvering af Forskellen mellem Producentpris og Forbrugerpris, hvilket viser, at den Rationalisering, som det var Mælkeordningens Hovedformaal at fremme, er blevet fremmet, og Opgaven er blevet løst. Naar man ser paa de Tal, jeg her har nævnt, maa det erindres, at samtidig med Mælkeordningens Gennemførelse steg Producentprisen med 2 Øre; det var en Forhøjelse af Producenternes Pris, der intet havde med Mælkeordningen at gøre, og som egentlig skulde have været iværksat 2 Maaneder før. Saafremt Mælkeordningen ikke var blevet gennemført, vilde Prisen pr. Liter Mælk, altsaa for den 1. December 1941, ikke have været 51 Øre, som jeg har regnet med i de Tal, jeg her har gengivet, men derimod 53 Øre. Man vil altsaa forstaa, at hvis man tager dette Træk med ind i Billedet, bliver Indtrykket af Mælkeordningens billigiggørende, rationaliserende Virkning endnu kraftigere.

Man har undertiden set den Formodning fremsat, at den beskrevne Nedsættelse af Mælkeprisen er gennemført ved øget Fortjeneste paa Fløden. Herom kan bemærkes, at den godkendte Detailpris for Fløde (18-

20 pCt. Fedt) før 1. December 1941 var 2 Kr. 35 Øre pr. l. Siden er Fedtindholdet reduceret til 9 pCt., grundet paa Forhold, der, som man vil vide, intet har med Mælkeordningen at gøre. Værdien af denne Nedsættelse er med den gældende Smørpris ca. 50 Øre pr. l. Paa den anden Side er Mejeriernes Indkøbspris siden 1941 forhøjet med ca. 15 Øre pr. l. Fløde, og der er paalagt en særlig Afgift til Staten paa 15 Øre, altsaa i alt 30 Øre. Resultatet af de to modgaaende Tendenser: Vareforringelsen, 50 Øre, og Forhøjelsen af Indkøbspris plus Afgift, 30 Øre, bliver altsaa, at Flødeprisen skulde kunne være nedsat med 20 Øre. Faktisk er Nedsættelsen 15 Øre større, nemlig 35 Øre, idet den nuværende Pris er 2 Kr. Heroverfor maa dog stilles Prisforhøjelsen paa det mindre Kvantum Fløde 3, som ogsaa før Forringelsen blev solgt i Storkøbenhavn. Denne Forhøjelse opvejer den faktiske Nedsættelse, 15 Øre, som foran nævnt. Det samlede Resultat er altsaa, at de af Forbrugerne betalte Flødepriser ikke er undergaaet andre Ændringer end dem, som er betinget af Ændringer i Fedtindhold og Indkøbspriser (Afgift), og Mælkeprisens Nedsættelse er saaledes ikke hentet gennem en yderligere Fortjeneste paa Fløden.

Man har for at bringe den Debat, der har fundet Sted omkring Mælkeordningen, ned i et vist, mere følelsesmæssigt betonet Plan, lagt stor Vægt paa at betegne de storkøbenhavnske Mejerier — idet jeg stadig holder mig til denne Ordning — som Monopolmejerier. Heri er der naturligvis det rigtige, at de tilbageblevne 16 Mejerier har Monopol paa den københavnske Mælkeforsyning. Det er en Følge af, at de har faaet Mejeridriften i Koncession fra det offentlige. Den formelle Maade, Sagen er ordnet paa, kan imidlertid ikke være afgørende for, hvordan man vil vurdere det. Det vigtigste maa være, om dette saakaldte Monopol eller Koncessionen bliver brugt til Skade for Forbrugerne eller til Gavn for Forbrugerne, og der er her ved selve Ordningens Tilvejebringelse skabt alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger for, at den ikke kan anvendes til Skade for Forbrugerne. For det første er Koncessionen, som man vil vide, tidsbegrænset og kan altsaa opheves, hvis den misbruges. Dernæst fastsættes Prisen paa Mælk ikke af Mejerierne. Naar man bruger Udtrykket Monopolmejerier, kan det give Personer, som har et mindre velfunderet Kendskab til de rent saglige Forhold, det Indtryk, at det er Mejerierne, der har Monopolet, og at dette fastsætter Mælkeprisen. Dette strider fuld-